

Chilli

(Chilli se narodila 9. února 2021, zemřela 3. 5. 2025)

Milovala bull sporty, coursing a plavání, potápění, skoky do vody, ve kterých se účastnila závodů a umisťovala se na krásných předních místech. Především ale byla Chilli nepostradatelným členem rodiny, s láskou se chovala k naší roční dceři i k ostatním zvířatům.

8. 4. Předoperační vyšetření krve kvůli tříselné kýle, všechny hodnoty v pořádku, váha 22 kg.

10. 4. Při procházce v lese se napila z rybníčku po cestě, při kontrole tam byla mrtvá ryba, za cca 13 minut začalo slinění, měla dlouhé táhlé sliny a došlo ke změně hlasu.

11. 4. Ráno slinění stále a změněný hlas při štěkání. Na veterině v místě bydliště byla vyloučena možnost otravy či cizího tělesa v tlamě, naopak bylo diagnostikováno nachlazení a nasazena ATB a Top vet sirup proti kašli. Odjeli jsme na chatu.

12. 4. Silné slinění při žrádle, sliny byly jako mýdlová voda, vyskytla se pěna, ale Chilli byla ještě veselá, hravá.

13. 4. Nad ránem zhoršení, dávení, byla studená, apatická. Jeli jsme na nejbližší pohotovost, diagnostika ukázala vysoké jaterní hodnoty. Ošetřující vet. lékařka vyslovila podezření na otravu a doporučila transfuzi krve. Chilli i přes injekci proti zvracení po 5 hodinách zase zvracela.

14. 4. V místě bydliště jsme jeli na infuzi a injekci proti zvracení, opět po 5 h zvracení. Veterinářem bylo doporučeno v případě zvracení opakování infuze. Veterinárním lékařem byly zpochybněny výsledky krve a potřeba transfuze. Slinění bylo stále silnější, táhlé dlouhé sliny. Večer zvracela v průběhu krmení. V noci zhoršení stavu, sliny šly z obou stran tlamy, divně dýchala, dusila se a dávení. Po telefonické konzultaci s veterinou podán Dithiaden a Kodein, ale bez výsledku.

15. 4. Ráno odvoz na veterinární kliniku. Podle krve jaterní testy v pořádku, na RTG snímku zvětšený jícen a pneumonie plic, zřejmě v důsledku vdechnuté potravy. Hospitalizovaná. Podezření na Myasthenia gravis, preventivně nasazen Mestinon. Úbytek na váze cca 2 kg. Při krmení vdechovala žrádlo i sliny do plic.

17. 4. Poslali nám fotku z kliniky, Chilli je smutná, ale prý se snaží jíst, chodí po zahradě kliniky na volno.

18. 4. Zlepšení, jídlo udržela, vrtěla ocasem.

19. 4. Jeli jsme pro ni na kliniku, byla veselejší, ale pořád slabá a skleslá. 15 min po podání ATB pod kůži zkolabovala. Hned byla dána na kyslík, uděláno sono, napojena na kapačku a musela tam znova zůstat. Večer volala veterinářka, že RTG ukazuje zlepšení jícnu i plic. Má chuť žrát.

20. 4. Telefonát s další veterinářkou z kliniky, která oznamuje, že Chilli má problém s příjmem potravy, náběh na kolaps, proto byla venku jen 2x. (Jinak chodila 4–5x.)

21. 4. Stejná veterinářka dává zprávu, že Chilli se dnes už ani nepostaví, jídlo dává. V 17 hodin k ní jedeme. Na reverz ji bereme domů. Doma žere, chodí, ale motá se, má zatuhlý a vyklenutý krk. Mažu tymiánem a levandulí.

22. 4. Chilli snědla dětskou skleničku kuřete a mrkve. Silné slinění, ale nedávila. Začali jsme řešit stav Chilli pomocí Bicomu a Plazmového generátoru. Také jsem svíčkovala.

23. 4. Kontrola na klinice v Olomouci, vyprazdňuje se bez problému, chodí, sežrala konzervu a nedávila ji. Pouze se po chůzi objevily hleny. Snažila se štěkat, trochu se jí vracel hlas. Na kontrole dostala infuze a kortikoidy (Dermipred) i na doma, krev byla v pořádku, kontrola domluvena na 25. 4. V noci velké zhoršení, dávení, dušení, na plicích to bublalo jako slámka ve vodě. Jako epileptický záchvat nebo zapadlý jazyk.

24. 4. Ráno jsme hned jeli na kliniku, kapačka kapala dvě hodiny, dostala i ATB do žíly, poslali nás domů. Odpoledne jsme jeli do Brna k homeopatce. Nechodila, byla bezvládná, jako hadrová panenka. Dostala homeo a kapky. Večer 150 ml kapačka doma. Plazmový generátor.

25. 4. Chilli skoro nereagovala, dávala i vodu, kterou dostala po kapkách. Dostala infuzi 150 ml, ale praskla žíla. Neudržela se na nohou. Při pokusu ji postavit, překlubovala a nebyla schopna se postavit na tlapy. Pasivně začínáme cvičit. Pracujeme energeticky s léčiteli. Večer pár kroků. Záchvaty zapadlého jazyku pokračují. Zvládne stříkačkou do tlamy přijmout žlutek a rozmočený rohlík. Svícení biolampou.

26. 4. Žlutek udrží, vývar udrží, nedáví, záchvaty pořád při zaklonění hlavy vleže. Jedeme na přepich kanyly, který se pro kolaps žil nepodařil. Rozmočený rohlík trochu dávala. Když zavře oči, víčka se jí nedotýkají. Snažíme se dávat vodu do tlamy. Nechodí, ale udrží hlavu. Svícení biolampou. Krk po masáži povoluje (tymián + levandule).

27. 4. Chodí, chce běhat, skákat. Nevdávila maso ani vodu. Večer zhoršení. Nalité spodní cečky. Svícení biolampou.

Dávení není zvracení!

Zatímco zvracení je aktivní děj řízený mozkiem a břišním lisem (často se zvednutím břicha), dávení je tichý, pasivní pokus zbavit se potravy z hrdla nebo jícnu bez nevolnosti a bez kontrakcí břicha.

U botulismu může být dávení přítomno i bez klasického zvracení, což je pro diagnostiku důležité.

28. 4. Do Brna na homeopatii, vyprázdnila se, chodila, ležela se zvednutou hlavou, snažila se štěkat, ale dávala hodně vodu i žrádlo. Dostala homeopatia a injekci proti zvracení.

29. 4. Kašle, dává všechno, co do ní dostaneme, třepe se, je slabá, padá, u chůze se rozplácne jako žába, neumí se zvednout. Jediné, co chvíli udržela, byla voda s trochou medu.

30. 4. Dokonce i v noci dávala. Neudrží ani žlutek, chodí, snaží se štěkat, při chůzi si sedá. Jedeme na jinou veterinu. Zůstává na kapačce. Po ní vezmeme Chilli v kočárku na procházku, chtěla do řeky a studená voda jí udělala dobře. V noci trochu dávení slin a jídla.

Tento boj Chillinky s botulotoxinem byl velice náročný

jak psychicky, fyzicky tak i finančně. Díky tomu, že byla Chilli ve výborné fyzické kondici, bojovala tak dlouho a to nám pomohlo k finální diagnostice. I přes to, že jsme byly na pěti veterinách nakonec na pravděpodobnou příčinu přišla až paní Andrea Dunová, která se s touto diagnózou již setkala. Bohužel jsme se k ní dostaly den před koncem. Je potřeba rozšířit informovanost o tomhle zabijákovi jménem botulotoxin. Kdyby byla u Chilli provedená včasná a správná diagnostika mohlo vše dopadnout jinak...

1. 5. Manuální ošetření u veterinární lékařky. Večer snědla šišku konzervy, rohlík ve vodě. Vše udržela. V noci se postavila, jako by chtěla kakat a pak byla slabá nechtěla stát a sedala si.

2. 5. Na veterině se nepovedla zakanýlovat kvůli praskajícím žilám, má bezvládné tělo, časté záchvaty, hlavu neudrží. Injekčně aplikovány kortikoidy. Po 3 opakování namočení končetin ve studeném bazénu zlepšení. Bez záchvatu, drží hlavu, líže se. V 17 h terapie u Andrei Dunové. Snažila se štěkat, v autě opět záchvat. Večer na veterině podkožní kapačka. Snědla malou šišku konzervy, nevdávila ji.

3. 5. Ráno opět neudržela hlavu, z tlamy teklo hodně slin. Po namočení pacek do studené vody zlepšení. Drží hlavu, líže se. Snědla šišku konzervy. Jedeme na veterinu. Chilli váží 15 kg. Kanyla napoprvé napíchnuta. Za hodinu Chilli kolabuje a umírá mi v náručí.

Soňa Servátková

Zákeřný zabiják **BOTULOTOXIN**

Některé příběhy v sobě nesou smutek a zároveň obrovskou hloubku. Možná právě tato kombinace z nich dělá víc než jen událost. Stávají se poselstvím. A právě takový je příběh fenky, která odešla po vyčerpávajícím a nerovném boji s neurotoxinem.

Chilli jsem poznala na terapii pouhý den před její smrtí a její případ mě hluboce zasáhl. Aby smrt Chilli nebyla zbytečná, rozhodly jsme se s majitelkou o sepsání a zveřejnění jejího příběhu.

Jsem veterinární technička a fyzioterapeutka se specializací na manuální myoskeletální a neurofasciální medicínu zvířat a ve své praxi používám výhradně manuální metody; Dornovu metodu a Osteodynamiku®. Pacientkou byla dospělá fenka pitbulla Chilli (9. 2. 2021), kterou majitelka přivedla po předchozí neúspěšné veterinární léčbě s následovnými příznaky:

- ztráta hlasu, slinění, dysfagie, nemožnost polykat a udržet potravu a vodu,
- apatie, porucha hybnosti zadních končetin, následně předních,
- povrchové, plytké dýchání,
- zachováno plné vědomí, reakcemi a očima v kontaktu s okolím.

Seznámila jsem se s podrobným průběhem léčby a vývojem stavu, který majitelka pečlivě zaznamenávala a který jste si také mohli přečíst v úvodu...

Prováděla jsem ošetření a zároveň pečlivě sledovala odezvu tkání i nervové soustavy. Ve všech vrstvách těla byla reakce minimální, jako bych se dotýkala hadrové panenky. **Svaly**

neměly fyziologické napětí, fasciální systém nereagoval na tlak ani pohyb, orgány byly při plně zachovaném vědomí bez jakékoliv reakce na fyzický podnět. Výrazná byla neschopnost polykat množství slin, které vytékaly z tlamy, a hlasová ztráta, i když se Chilli snažila zaštěkat. Tento palpační náález a celkový stav **velmi přesně odpovídal** příznakům popsaným u **botulismu typu C**, se kterým jsem se setkala na veterinární klinice, kde jsem byla na praxi. Tenkrát šlo o drsnosrstého jezevčíka, který v lese čichal k mršině a pravděpodobně ji olízl. Tenkrát se díky MVDr. Michálkovi z kroměřížské veterinární kliniky v Podzámecké zahradě podařilo psa zachránit. A protože jsem tehdy sledovala případ od jeho počátku, stav Chilli mi tento příběh okamžitě připomněl.

Stačí jeden zkažený kus masa, zvířecí mršina, nebo kontaminovaná voda. A tichý zabiják se dá do práce. Chilli se zřejmě stalo osudným napití z lesní tůně, ve které byla leklá ryba.

Co je botulotoxin a proč je tak nebezpečný?

Botulotoxin je jeden z nejsilnějších známých jedů, přesněji **neurotoxinů**, které ovlivňují nervový systém.

Nepoškozuje samotné nervy, ale **zablokuje přenos informace mezi nervem a svalem**. Působí přímo v **místě spojení nervu a svalu**, takzvané **nervosvalové ploténce**.

ALAVIS™

Značka vítězů

V přirozeném (fyziologickém) stavu zde nerv uvolní látku zvanou **acetylcholin**, která řekne svalů: „Stáhni se!“ Ale botulotoxin tento přenos zcela přerušuje. Sval nedostane pokyn, není schopen pracovat a ochabne. Jde o tzv. **toxickou (periferní) paralýzu**, tedy ochrnutí, které nevzniká poškozením mozku nebo míchy, ale **zablokováním spojení mezi nervem a svalem**.

Otrávený pes nejprve začne slinit a nemůže polykat. Přestane štkat. Tělo psa začne **postupně „vypínat“** a pes ho **přestává ovládat**. Nakonec **nemůže dýchat**. A přitom **je při vědomí**, dívá se na vás a ví, že nemůže nic.

Zachovalé vědomí (pes je při vědomí, ale nemůže se hýbat), což odlišuje botulismus od některých jiných neurologických onemocnění.

Jaké jsou typické příznaky botulismu?

- Silné slinění, neschopnost polykat
- Ztráta hlasu
- Mělké, slabé dýchání
- Slabost až ochrnutí končetin
- Neschopnost udržet hlavu nebo stát
- Apatie, únava
- Zachovalé vědomí (pes je při vědomí, ale nemůže se hýbat), což odlišuje botulismus od některých jiných neurologických onemocnění.

Jaké jsou rozdílné příznaky u člověka a psa?

- Inkubační doba botulismu u psů se uvádí **6 hodin až 6 dní**, ale **klinický průběh může trvat dny až týdny**, zvláště pokud toxin nebyl přijat v jednorázově velké dávce.
- **Pomalý nástup příznaků**: slinění, porucha polykání, progresivní slabost zadních končetin, poté předních, hlasová změna je **u psů běžnější** než u lidí.

- **Zhoršování stavu může být pozvolné**, pokud se toxin uvolňuje postupně nebo byl přijat v nižší dávce.
- **Na rozdíl od rychlých forem**, které vedou k úhynu během dní, může pomalá forma trvat i několik týdnů a být mylně diagnostikovaná jako jiná neuromuskulární porucha (např. myasthenia gravis či megae-sofagus).

Jaká je první pomoc při otravě botulotoxinem?

Rozhodují první hodiny!

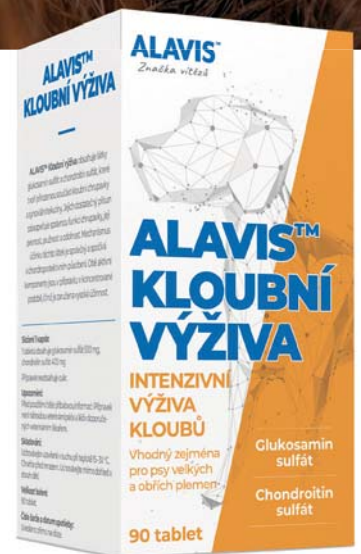
- Nežeroucí pes, který sliní, ztrácí sílu, hlas a schopnost stát, potřebuje okamžitou veterinární péči.
- První hodiny rozhodují. **Podání antitoxinu pomáhá jen ve velmi časných fázích. Antitoxin blokuje volný toxin, ale nepůsobí na již navázaný na nervových zakončeních. Má smysl pouze v prvních hodinách náказы.**
- Při pozdní diagnóze je klíčová **dlouhodobá podpůrná péče**; výživa, hydratace, teplo, klid a pomocná terapie. **Stav kolísá.** Zlepšení po infuzi neznamená uzdravení, znamená „malý nádech nad hladinou“.
- Nepodávat kortikoidy!!!
- Zotavení závisí na regeneraci nervosvalových spojení a může trvat týdny. Schopnost uzdravení ovlivňuje mnoho dalších faktorů, jako jsou věk, kondice a zejména správná veterinární diagnostika a následná léčba.

Chilli dostala odbornou veterinární péči – infuzi a léky. Ale také kortikoidy, které jsou při otravě botulotoxinem kontraindikovány. Její tělo nejprve na léčbu zareagovalo a stav se přechodně zlepšil. Ale botulismus je zákeřný. Po týdnech ochrnutí vyčerpal organismus **své rezervy**. A i když se Chilli chtělo moc žít, tělo už nemělo sílu.

Změna polohy, snaha o vstávání, oslabené dýchací svaly, přetížení srdce a celková vyčerpanost způsobily **náhlý kolaps dechu i srdeční činnosti**. Bez předchozího varování. Chilli umřela majitelce v náručí.

Jak pomoci zvířeti, které bojuje s botulismem?

Domácí podpůrná péče s veterinárním dohledem je klíčová!

VETERINÁRNÍ PŘÍPRAVEK

- intenzivní výživa kloubních chrupavek
- glukosamin sulfát a chondroitin sulfát ve vysoké koncentraci
- pro preventivní ošetření kloubů u mladých a zdravých psů větších plemen
- napomáhá zlepšení pohyblivosti zejména u starších psů
- napomáhá ke zmírnění bolesti kloubů

Žádejte u svého veterináře!

www.alavis.cz

Patron ca, s.r.o., Thámova 402/4, Praha,
tel.: 800 252 847 (800 ALAVIS), e-mail: info@alavis.cz

Hydratace

- Pokud pes nepije: podávají se subkutánní nebo intravenózní infuze (fyziologický roztok, glukóza 5 %) dle pokynů veterináře.
- Doplnování elektrolytů (např. Rehydrat, iontové roztoky pro psy).

Výživa

- Pokud není schopnost polykat: výživa sondou (veterinář).
- Jinak: kašovitá strava – např. A/D konzervy, vývary.
- Podávejte častěji – ideálně 6–8 menších dávek denně.

Podpora regenerace nervové soustavy

(přesné dávkování konzultujte s veterinářem)

- **Vitaminy skupiny B:** ideálně ve formě injekční nebo dobře vstřebatelných rozpustných forem. Podporují regeneraci nervových spojení a obnovu funkce periferních nervů:
 - **B1 (thiamin):** klíčový pro obnovu vedení nervového signálu.
 - **B6 a B12:** podílí se na myelinizaci a regeneraci periferní nervové tkáně.
- Antioxidanty:
 - **Vitamin E, C, selen, glutathion:** pomáhají chránit nervovou tkáň před oxidačním stresem a podporují její regeneraci.
- **N-acetylcystein (NAC):** podporuje tvorbu glutathionu (hlavního nitro-buněčného antioxidantu), detoxikaci organismu a ochranu nervových buněk.
- **L-karnitin, lecitin, omega-3 mastné kyseliny (DHA):** přispívají k funkci nervové soustavy, obnově buněčných membrán a podpoře energetického metabolismu neuronů i svalů.
- **Cordyceps nebo Reishi (léčivé houby):** neuroprotektivní a imunomodulační účinky. Pozor na kvalitu extraktu a vhodné dávkování, je nutné poradit se s odborníkem.

Tělesná péče a stimulace

- Pravidelné polohování (každé 3–4 hodiny), prevence deku-bitů.
- Udržovat tělo v teple kvůli neschopnosti termoregulace, ale ne přehřáté.
- Jemná masáž a manuální podpurné terapie.
- Udržování čistoty, zejména v oblasti genitálií, tlamy, očí.
- Sledování dechu z důvodu možného respiračního selhání.

Fyzická terapie

- Velmi jemná stimulace svalů a neurofasciální manuální techniky (např. pomocí Osteodynamiky) může **zpomalit atrofii** a stimulovat nervová zakončení.
- **Masáže, mobilizace,** stimulace propriocepce, ale s úctou k energetickým rezervám zvířete.
- Nepřetěžovat. Dovolit tělu uzdravovat se vlastním tempem.

Co určitě NE!

- **Nepodávat kortikoidy!** Kortikoidy tlumí imunitní systém, tedy snižují schopnost těla bránit se infekci nebo toxinu. Mohou zhoršit svalovou slabost. **A co je neklíčovější: v případě botulotoxinu je nutné, aby tělo co nejrychleji odstranilo toxin z organismu a nervy obnovily funkci, což kortikoid brzdí.**

- Vyvarovat se stresu, chladu a pokusů o „rozhýbání těla“ silou.

Kontaktujte neprodleně veterináře, pokud nastanou tyto komplikace:

- Zhoršení dýchání.
- Nevládnutelné slinění či zvracení.
- Močová retence nebo inkontinence.
- Apatie nebo ztráta vědomí.
- Zápach z dutiny ústní (podezření na infekci).

Stačí jeden zkažený kus masa, zvířecí mršina, nebo kontaminovaná voda. A tichý zabiják se dá do práce. Chili se zřejmě stalo osudným napitím z lesní tůně, ve které byla leklá ryba.

Prognóza

Zvíře může zůstat ležící i několik týdnů. Pokud dýchá, vylučuje a reaguje na okolí, má šanci na úplné zotavení. Proces je pomalý, ale při dodržení doporučeného režimu a cílené podpoře může být úspěšný.

A pokud pes přes všechnu snahu odejde za Duhu? Pak věřte, že vaše péče a přítomnost byla tím nejlepším, co jste pro svého psa byli schopni udělat. A to je, i přes bolest, ten nejdůstojnější odchod.

Poznámka autorky: Podle dostupné odborné literatury i klinických kazuistik je u psů možné, že botulismus probíhá pomalu a progresivně, zvláště pokud jde o enterotoxickou formu nebo nízkou dávku toxinu. Klinický obraz, který jsme pozorovali (dysfagie, hlasová ztráta, progresivní slabost, plytké dýchání, kolísavý stav), upozorňuje na možnost, že **botulismus u psů nemá vždy akutní průběh** a může probíhat plíživě, i když se z pohledu veterinárních odborníků jednalo o ojedinělý průběh.

Andrea Dunová
www.institutzdravizvirat.cz